

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В АГРОСТРАХУВАННІ

Мельник О.І., канд. екон. наук, доцентка
Миколаївський національний аграрний університет
<https://orcid.org/0000-0001-8639-7755>

Анотація: Визначено особливості управління ризиками в агрострахуванні в умовах сучасних викликів. Проаналізовано інноваційні підходи, зокрема індексне страхування, цифровізацію страхових процесів і механізми державної підтримки. Обґрунтовано, що впровадження інновацій сприяє підвищенню ефективності управління ризиками та забезпеченню сталого розвитку аграрного сектору України.

Ключові слова: агрострахування; управління ризиками; індексне страхування; державна підтримка; інновації.

Постановка проблеми. Аграрний сектор України є стратегічно важливим для національної економіки та характеризується високим рівнем ризикованості. Основними чинниками ризику виступають природно-кліматичні умови, економічна нестабільність, інституційні обмеження та ін. При цьому саме агрострахування є ключовим інструментом мінімізації втрат і забезпечення стабільності доходів аграрних підприємств. Додатковими викликами на сьогодні є кліматичні зміни та вплив воєнного стану, які суттєво трансформують структуру ризиків в агрострахуванні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах комплексний підхід до ризик-менеджменту передбачає інтеграцію страхування у загальну систему управління аграрним підприємством. При цьому науковці пропонують класифікацію ризиків у сільському господарстві здійснювати за такими групами: природно-кліматичні; виробничі; фінансові; ринкові та інституційні. Такий підхід дозволяє формувати ефективні страхові продукти та підвищує точність оцінки ризиків.

Рівень використання страхових послуг значною мірою залежить від фінансової грамотності суб'єктів господарювання і рівня довіри до страхових інституцій [1]. Серед основних бар'єрів розвитку агрострахування в Україні виділяють: низьку обізнаність підприємств; недовіру до страхових компаній; обмеженість страхових продуктів; нестабільність економічного середовища та ін. [1, 2].

Одним із ключових інноваційних напрямів на сьогодні є розвиток індексного страхування, яке базується на використанні об'єктивних показників (погодні індекси, врожайність). Перевагами цього підходу є зниження транзакційних витрат, швидкість виплат та мінімізація страхового шахрайства.

У 2025 році в програмі індексного страхування взяли участь 739 сільськогосподарських підприємств із різних регіонів України, застрахувавши

близько 1 млн гектарів посівів (968 тис. гектар). Порівняно з 2024 роком обсяг застрахованих площ зріс майже вдвічі, попереднього року цей показник становив 502 тис. гектар. Загалом було оформлено 3093 страхові сертифікати, причому приблизно дві третини з них засвідчили настання страхових випадків [3].

Ключовим фактором розвитку агостраховування є державна підтримка. Підтримуємо позицію науковців [4] щодо необхідності субсидування страхових премій і розвитку механізмів державно-приватного партнерства. Розвиток програм страхування з державною підтримкою дозволяє підвищити доступність страхових послуг та стимулює участь агровиробників у страхових програмах. Відповідно до Державного бюджету України на 2026 рік, на підтримку агостраховування передбачено 60 млн гривень. При цьому запроваджується механізм часткової компенсації сплачених страхових премій: до 60% їх вартості для сільськогосподарських виробників, що здійснюють діяльність у прифронтових територіальних громадах, та до 45% – для інших агровиробників [5]. Запровадження такого інструменту державної підтримки має важливе значення для розширення доступу до страхових послуг, зниження фінансового навантаження на аграріїв та стимулювання попиту на страхування.

Сучасні дослідження акцентують увагу на необхідності впровадження цифрових технологій у сферу агостраховування [6]. Так, використання супутникового моніторингу, дистанційного зондування Землі та цифрових платформ дозволяє підвищити точність оцінки ризиків і знизити витрати страхових компаній. Це також дозволяє автоматизувати процес врегулювання збитків та сприяє підвищенню прозорості страхових операцій.

Висновки. Отже, інноваційні підходи до управління ризиками в агостраховуванні включають розвиток індексного страхування, цифровізацію страхових процесів, удосконалення державної підтримки та формування ефективного інституційного середовища. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню стійкості аграрного сектору України та забезпеченню його сталого розвитку в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Кисільова І.Ю., Краснощок Я.В. Проблеми розвитку ринку агостраховування в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 9. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-04-01/2023-9-04-01>.
2. Клеріні Г.В. Агостраховування в умовах воєнного стану : проблеми правового регулювання і виклики майбутнього. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. Вип. 6. С. 179–183. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/273734>.
3. Фермери отримали 245,9 млн гривень страхових відшкодувань у сезоні 2025 року. *Страхова компанія «ІНГО». Офіційний сайт*. URL: <https://ingo.ua/en/news/agrariyi-otrimali-245-9-mln-grn-strahovih-vidshkoduvan-u-sezoni-2025-roku>.
4. Юрченко Ю.А., Свирида О.А. Аграрне страхування з державною підтримкою: українські реалії та зарубіжний досвід. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 7. С. 123-127.
5. Уряд запускає державну підтримку страхування агропродукції. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. 31.12.2025. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/0d6f3380-6fa3-4aaf-8f69-d4e549e72e61?lang=uk-UA&title=StrakhuvanniaAgroproduksii>.

6. Віленчук О.М., Савицька А.С. Сучасні тренди розвитку загальноєвропейського ринку аграрного страхування: можливості та перспективи для України. *БІЗНЕС ІНФОРМ.* 2024, №4. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-4_0-pages-253_259.pdf.

Abstract: The peculiarities of risk management in agricultural insurance in the conditions of modern challenges are determined. Innovative approaches, including index insurance, digitization of insurance processes and state support mechanisms, are analyzed. It is substantiated that the introduction of innovations contributes to increasing the effectiveness of risk management and ensuring the sustainable development of the agricultural sector of Ukraine.

Keywords: agricultural insurance; risk management; index insurance; state support; innovations.

УДК 352:338.24:330.123.6

DOI 10.31521/978-617-7149-94-0-84

ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОСЛУГАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Москаль І.В., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0009-0000-8114-8960>

Анотація: Обґрунтовано багатовимірну модель інструментального забезпечення ефективного управління послугами територіальних громад в умовах економічної нестабільності. Визначено та систематизовано фінансові, інституційні, цифрові й соціальні інструменти, що забезпечують адаптивність, стійкість і підвищення якості публічних послуг. Доведено, що синергія зазначених інструментів формує інтегровану систему управління, здатну забезпечувати ефективність і безперервність надання послуг у кризових умовах.

Ключові слова: територіальні громади, публічне управління, управління послугами, економічна нестабільність, цифровізація, фінансова стійкість, соціальний капітал.

Економічна нестабільність постає не лише як зовнішній дестабілізуючий фактор, а як каталізатор структурних змін у системі публічного управління, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до організації та надання послуг територіальних громад. В умовах посилення макроекономічних ризиків, бюджетних обмежень і високої волатильності середовища традиційні моделі управління виявляються недостатньо гнучкими та ефективними. Спроможність територіальної громади до ефективного управління послугами в умовах економічної нестабільності визначається рівнем її інституційного забезпечення та комплексом наявних ресурсів – природних, фінансових, економічних і трудових, які формують основу для забезпечення стійкості системи послуг,